<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

ભારતીબેન નયાભા કેર અને અન્ય

વી.

સીદાભા પેઠાભા માનકે અને અન્ય

(સિવિલ અપીલ નંબર ૨૬૯૭ ઓફ ૨૦૧૮)

એપ્રિલ ૫,૨૦૧૮ * અને એપ્રિલ ૬,૨૦૧૮ * *

[દીપક મિશ્રા, સીજેઆઈ, એ. એમ. ખાનવિલકર અને

ડો. ડી. વાય. ચંદ્રચુડ, ન્યાયમૂર્તી શ્રીઓ]

મોટર વાહન અધિનિયમ , ૧૯૮૮ **ની** કલમ ૧૬૬.મોટર અકસ્માતને કારણે મૃત્યુ.ટ્રિબ્યુનલે અપીલકર્તાઓના વળતરના દાવાને **પ્રતિવર્ષ** ૧૨ ટકા વ્યાજ સાથે રૂ. ૭,૭૮,૦૦૦ ની રકમમાં મંજૂરી આપી હતી. ઉચ્ચ અદાલતે જાનહાનિ, ખર્ચ અને કન્સોર્ટિયમના શીર્ષક હેઠળ ₹ **૩૩,૦૦૦**/– ની વધારાની રકમની મંજૂરી આપી હતી, પરંતુ ભવિષ્યની સંભાવનાઓને મંજૂરી આપી ન હતી અને વ્યાજનો

દર પણ ૧૨ ટકાથી ઘટાડીને ૯ ટકા પ્રતિ વર્ષ કરી દીધો હતો. અપીલ પર, ચુકાદો આપ્યો.પ્રણય સેઠી **ની** બંધારણીય બેન્ચના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને, મૃતકની ઉંમર (૪૧ વર્ષ) ને ધ્યાનમાં રાખીને ભવિષ્યની સંભાવનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને ૨૫ ટકા વધારવાની જરૂર છે.દાવા અરજીની તારીખથી વળતરની રકમ વધારીને રૂ૧૨,૬૭,૦૦૦/– કરવામાં આવશે, જેમાં વ્યાજ દર ૯ ટકા પ્રતિ વર્ષ રહેશે.

અપીલકર્તાઓના હિતમાં પૂર્વવર્તી મૃત્યુ પામ્યા હતા જ્યારે તેઓ જે જીપમાં મુસાફરી કરી રહ્યા હતા તે પ્રથમ સામાવાળા નં.૧ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી ટ્રક સાથે અથડાઈ હતી.એમ. એ. સી. ટી. એ અપીલકર્તાઓના રૂ૧૩ લાખ ના દાવાની સામે ૧૨ ટકા વ્યાજ સાથે રૂ. ૭,૭૮,૦૦૦ ની રકમના દાવાને મંજૂરી આપી હતી.અપીલમાં, ઉચ્ચ અદાલતે જાનહાનિ, ખર્ચ અને કન્સોર્ટિયમના શીર્ષક હેઠળ રૂ૩૩,૦૦૦/– ની વધારાની રકમની મંજૂરી આપી હતી, પરંતુ વ્યાજનો દર ૧૨ ટકાથી ઘટાડીને ૯ ટકા પ્રતિ વર્ષ કરી દીધો હતો. તેથી, કોર્ટે હાલની અપીલને મંજુરી આપી.

ઠરાવ્યુઃ ૧.૧ ઉચ્ચ અદાલત મૃતકની કુલ આવક ૯૧,૮૦૦ રૂપિયા (૫૫,૦૦૦ રૂપિયા ખેતીમાંથી અને ૩૬,૮૦૦ રૂપિયા પગારમાંથી) ગણાવી હતી.પ્રણય સેઠી **ની** બંધારણીય બેન્ચના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને, મૃતકની ઉંમર (૪૧ વર્ષ) **ની** ભવિષ્યની સંભાવનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને ૨૫ ટકા વધારવાની જરૂર છે.ભવિષ્યની સંભાવનાઓનો ૨૫ ટકા હિસ્સો રાખ્યા પછી કુલ આવક વાર્ષિક

૩.વ્યક્તિગત ખર્ચને કારણે એક ચતુર્થાંશ રકમ ઘટાડવી પડશે.ચોખ્ખી આવક ૮૫,૫૦૦/– રૂપિયા થશે.૧૪ નો ગુણાકાર લાગુ કરવાથી, કુલ વળતર રૂ. ૧૧,૯૭,૦૦૦–થશે.પ્રણય સેઠીના ચુકાદામાં નિર્ધારિત પરંપરાગત હેડ્સ હેઠળ રૂ. ૭૦,૦૦૦/– ની વધુ રકમ ઉમેરવાથી ચૂકવવાપાત્ર કુલ વળતર રૂ.ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા દર વર્ષે ૯ ટકાના દરે વ્યાજના પુરસ્કારની જાહેરાત કરવાનું કોઈ કારણ નથી.વળતરની રકમ વધારીને ૧૨,૬૭,૦૦૦ કરવામાં આવશે–જેના પર દાવો અરજીની તારીખથી વ્યાજ દર વર્ષે ૯ ટકા ચૂકવવાપાત્ર રહેશે.[પેરા ૫–૭] [૧૦૫૪–જી–એચ; ૧૦૫૫–એ–સી] ૧૦૫૩

નેશનલ ઈન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ વિ. પ્રણય સેઠી (૨૦૧૭) ૧૩ સ્કેલ ૧૨– અનુસરવામાં આવ્યું.

<u>કેસ કાયદો સંદર્ભ</u>

(૨૦૧૭) ૧૩ સ્કેલ ૧૨ પછી પેરા ૪

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શનઃ સિવિલ અપીલ નંબર ૨૬૯૭ ઓફ ૨૦૧૮.

૧૯૯૯ની પ્રથમ અપીલ નંબર ૫૦૧૦માં અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત હાઈકોર્ટના ૧૫.૦૩.૨૦૧૬ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા તરફે પૂર્વિશ જીતેન્દ્ર મલકન, સુશ્રી દીપા ગોરસિયા, શ્રીમતી ધુરિતા પૂર્વિશ મલકન, સુશ્રી રૂમી ચંદ, ભાસ્કર સિંહ, એડવોકેટ્સ

કોર્ટનો ચુકાદો ડો. ડી. વાય. ચંદ્રચૂડ, ન્યાયમૂર્તી દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

૧. હાલની અપીલ મોટર અકસ્માત દાવા ટ્રિબ્યુનલ (એમ. એ. સી. ટી.), જામનગરના નિર્ણયની પ્રથમ અપીલમાં ૧૫ માર્ચ, ૨૦૧૬ના રોજ એક વિદ્વાન સિંગલ જજના ચુકાદા પરથી ઉદ્ભવે છે.

૨. અપીલકર્તાઓ નયભા માપભા કેરના વારસદારો અને કાનૂની પ્રતિનિધિઓ છે, જેઓ ૧૮ જુલાઈ ૧૯૯૩ના રોજ મોટર અકસ્માતમાં મૃત્યુ પામ્યા હતા.તેઓ નોંધણી નંબર જી.બી.આઇ–૭૮૯૬ ધરાવતી જીપમાં મુસાફરી કરી રહ્યા હતા, જે ચોથા સામાવાળા દ્વારા મીઠાપુર તરફ ચલાવવામાં આવી રહી હતી.સવારે લગભગ ૩ વાગ્યે પ્રથમ સામાવાળા જે નોંધણી નં. જી.જે.–૧૦–ટી–૭૪૭ ધરાવતી ટ્રક ચલાવી રહ્યો હતો, તે વિરુદ્ધ દિશાથી આવ્યો અને જીપ સાથે અથડાયો.નયભા ગંભીર રીતે ઘાયલ થયા હતા અને અકસ્માત દરમિયાન તેમનું મૃત્યુ થયું હતું.તેમના વારસદારોએ મોટર વાહન અધિનિયમ , ૧૯૮૮ની કલમ ૧૬૬ હેઠળ એમ. એ. સી. ટી., જામનગર સમક્ષ ૧૩ લાખ રૂપિયાનું વળતર

માંગતી દાવો અરજી દાખલ કરી હતી.૧૯ જુલાઈ, ૧૯૯૯ના તેના ચુકાદા દ્વારા ટ્રિબ્યુનલે વાર્ષિક ૧૨ ટકાના દરે વ્યાજ સાથે ₹૭,૭૮,૦૦૦/– ની રકમના દાવાને મંજૂરી આપી હતી.અપીલકર્તાઓએ ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં પ્રથમ અપીલ દાખલ કરી હતી.ઉચ્ચ અદાલત તેવાદગ્રસ્ત ચુકાદા દ્વારા જાનહાનિ, ખર્ચ અને કન્સોર્ટિયમ હેઠળ ૩૩,૦૦૦ રૂપિયાની વધારાની રકમની મંજૂરી આપી હતી, પરંતુ વ્યાજનો દર ૧૨ ટકાથી ઘટાડીને ૯ ટકા કર્યો હતો. હાઈકોર્ટના ચુકાદાથી નારાજ દાવેદારો અપીલમાં છે.

૩. અકસ્માત સમયે મૃતકની ઉંમર ૪૧ વર્ષની હતી.તેમણે બી. એ. અને બી. એડ. ની લાયકાત મેળવી હતી.સાત વર્ષ સુધી તેમણે તાલુકા પંચાયતના અધ્યક્ષ તરીકે સેવા આપી હતી.મૃતક પાસે ખેતીની જમીન હતી.ટ્રિબ્યુનલે મૃતકની વાર્ષિક આવકનું મૂલ્યાંકન રૂ૮૧,૦૦૦ કર્યું હતું જેમાં તેની કૃષિ આવક અને અન્ય સ્રોતોમાંથી થતી આવકનો સમાવેશ થાય છે.૧૨ નો ગુણાકાર લાગુ કરીને, ટ્રિબ્યુનલે રૂ. ૭. ૫૪ લાખ, નિર્ભરતાના નુકસાન માટે.રૂ. ૭.૭૮ લાખની કુલ રકમ એનાયત કરવામાં આવી હતી જેમાં પરંપરાગત વડાઓનો સમાવેશ થાય છે.અપીલમાં, હાઈકોર્ટ એવા નિષ્કર્ષ પર આવી હતી કે કુલ આવક ૯૨,૦૦૦ રૂપિયા થશે, જેમાંથી એક ચતુર્થાંશ વ્યક્તિગત ખર્ચ માટે કાપવામાં આવશે.૧૪ નો ગુણાકાર લાગુ કરીને, ઉચ્ચ અદાલતે ૩૩,૦૦૦ રૂપિયાની

વધારાની રકમનો આદેશ આપ્યો હતો.જોકે, વ્યાજદર ઘટાડીને ૯ ટકા વાર્ષિક કરવામાં આવ્યો છે.

૪. મૂળભૂત રીતે અપીલકર્તાઓ વતી બે રજુઆતોની વિનંતી કરવામાં આવી છે.પ્રથમ, એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે ઉચ્ચ અદાલતે ભવિષ્યની સંભાવનાઓને મંજૂરી આપી ન હતી, જેના માટે નેશનલ ઈન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ પ્રણય સેઠી ૧ કેસમાં આ અદાલતની બંધારણીય ખંડપીઠે નક્કી કરેલા કાયદાને ધ્યાનમાં રાખીને જોગવાઈ કરવી પડશે.બીજું, એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે હાઈકોર્ટ દ્વારા વ્યાજ દર વર્ષે **૧૨** ટકાથી ઘટાડીને ૯ ટકા કરવાનું કોઈ વાજબી કારણ નથી.

૫. ઉચ્ચ અદાલત મૃતકની કુલ આવક ૯૧,૮૦૦ રૂપિયા (૫૫,૦૦૦ રૂપિયા ખેતીમાંથી અને ૩૬,૮૦૦ રૂપિયા પગારમાંથી) ગણાવી છે. **પ્રણય સેઠી**[1] (સુપ્રા) માં બંધારણીય ખંડપીઠે આપેલા નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને મૃતકની ઉંમરને ધ્યાનમાં રાખીને ભવિષ્યની સંભાવનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને ૨૫ ટકા વધારવાની જરૂર છે.ભવિષ્યની સંભાવનાઓનો ૨૫ ટકા હિસ્સો રાખ્યા પછી કુલ આવક વાર્ષિક રૂ.વ્યક્તિગત ખર્ચને કારણે એક ચતુર્થાંશ રકમ ઘટાડવી પડશે.તેની ચોખ્ખી આવક ૮૫,૫૦૦ રૂપિયા થશે.૧૪ નો ગુણાકાર લાગુ કરવાથી કુલ

1 **(૨૦૧૭) ૧૩ સ્કેલ ૧૨.**

વળતર રૂ. ૧૧,૯૭,૦૦૦ થશે.પ્રણય સેઠી (ઉપરોક્ત) માં ચુકાદામાં નિર્ધારિત પરંપરાગત હેડ્સ હેઠળ ૭૦,૦૦૦ રૂપિયાની વધુ રકમ ઉમેરવાથી ચૂકવવાપાત્ર કુલ વળતર ₹ ૧૨,૬૭,૦૦૦ થશે.

૬. અમને હાઈકોર્ટ દ્વારા વ્યાજનો દર ઘટાડીને ૯ ટકા કરવા માટે કોઈ કારણ કે વાજબીપણું દેખાતું નથી.

૭. તદનુસાર અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે, જેમાં નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે વળતરની રકમ વધારીને રૂ. ૧૨,૬૭,૦૦૦ કરવામાં આવશે, જેના પર દાવો અરજીની તારીખથી વ્યાજ દર વર્ષે ૯ ટકા ચૂકવવાપાત્ર રહેશે.ખર્ચ અંગે કોઈ ઓર્ડર આપવામાં આવશે નહીં.

કોરિગંડમ

૧. ૫ એપ્રિલ ૨૦૧૮ના રોજ ચુકાદો આપવામાં આવ્યા પછી, ચુકાદામાં અમુક ટાઇપોગ્રાફિક ભૂલો સુધારવા માટે આ બાબતનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.અમે તે મુજબ ૫ એપ્રિલ ૨૦૧૮ના ચુકાદાને નીચેની હદ સુધી સુધારીએ છીએઃ

((i) પરિચ્છેદ ૪નું છેલ્લું વાક્ય નીચે પ્રમાણે વાંચવા માટે સુધારવામાં આવશેઃ

"બીજું, એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે ઉચ્ચ અદાલત માટે વ્યાજનો દર ૧૨ ટકાથી ઘટાડીને ૯ ટકા કરવાનો કોઈ વાજબી પુરાવો નથી.

((૨) ચુકાદાનો ફકરો ૬ નીચેના ફકરા સાથે બદલવામાં આવશે:

"ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા દર વર્ષે ૯ ટકાના દરે વ્યાજ આપવામાં દખલ કરવાનું અમને કોઈ કારણ દેખાતું નથી."

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.